

Mva-fritaket for kjøp av aviser

Innføring av moms på kjøp av aviser vil svekke avisenes evne til å opprettholde redaksjonelle ressurser til god journalistikk – samfunnets immunforsvar.

Selv en lav momssats vil svekke avisenes økonomi betydelig:

- *forsterke strukturelt fall i opplag*
- *svekke brukerinntektene*
- *bidra til fall i annonseinntekter, men også gjøre avisene mer avhengige av annonsørene*

Svekker avisenes innovasjonskraft

Svekker avisene i konkurransen med andre medier

Kan gi nedbemanning og avisdød

- *vil ramme redaksjonene*

Selv en lav momssats vil svekke avisenes økonomi betydelig

En helt grunnleggende forutsetning for kvalitetsjournalistikk er tilstrekkelige inntekter til å finansiere den. Ennå kommer disse inntektene fra papirutgavene. Det er uten tvil et misforhold mellom de inntektene nettet i dag genererer, og de redaksjonelle kostnadene som avisene bruker på å frembringe original journalistikk. Gode rammebetingelser er derfor en viktig forutsetning for at avisene kan utføre samfunnsoppdraget på en god måte.

Avisopplagene er utsatt for et strukturelt fall på grunn av endret brukeradferd med leserovergang til elektroniske produkter. Moms vil akselerere dette fallet. Avislesere oppgir langt oftere enn før at abonnementsprisen oppleves som høy. Opplagsfall vil også svekke annonseinntektene, som er koblet til antall lesere.

Enkel økonomisk teori tilsier at når noe blir dyrere synker etterspørselen. Særlig gjelder dette når det finnes gratistilbud med tilstrekkelig opplevd kvalitet. Undersøkelser basert på de beste metodene som finnes viser at 8 prosent prisøkning vil gi opplagsfall på mellom 4,5 og ti prosent – avhengig av avis og dag (løssalg). For store abonnementsaviser viser undersøkelser et opplagsfall på 8 – 9 prosent. Aviser med svak markedsposisjon opplever nå dramatisk fall i opplag selv med moderate prisøkninger.

Ytterligere prisvekst vil garantert forsterke nedgangen. Generelt er situasjonen at aviser som sliter i markedet får et volumfall over gjennomsnittet når de øker prisen betydelig over normal prisvekst. Svekkelse av brukerinntektene gjør avisene mer avhengige av annonsørene. Brukerinntekter er viktig for avisenes uavhengighet. Brukerinntekter gir større økonomisk forutsigbarhet.

Svekket innovasjonskraft

Innføring av moms svekker innovasjonskraften. Inntektene fra papiravisene finansierer utvikling av gode elektroniske produkter, slik at en svekkelse av disse også vil svekke denne utviklingen.

Svekker avisene i konkurransen med andre medier

Svekket økonomi gjør avisene svakere i konkurransen med andre medier, noe som kan bidra til en negativ spiral.

Nedbemanning og avisdød

Lavere inntekter følges av kostnadsreduksjoner, og for utsatte aviser kan avisdød bli konsekvensen. Mange aviser har i dag resultater nær og under null, selv med støtte. Redaksjonene, som i stor grad har vært skjermet for kutt, vil trolig måtte krympes.

Høy politisk risiko

Høy risiko: Er moms først innført forsvinner den aldri. Den blir bare høyere.

Finnes intet godt alternativ: Kompensasjons- eller overgangsordninger er belagt med høy politisk risiko.

Høy risiko: Endring i moms-reglene må godkjennes av ESA. Dette innebærer risiko for at heller ikke lav sats blir godkjent. Prosessen kan ta tid – lang tid.

Eksisterende ordning med moms-fritak har Norge full anledning til å videreføre uendret. Ordninger som eksisterte før EØS-avtalen ble inngått kan beholdes uendret – så lenge de ikke endres eller blir utfordret.

Norge må ikke innføre avgift på samfunnsjournalistikk

Innføring av moms på avis rammer selektivt den viktigste produsenten av kritisk samfunnsjournalistikk.

Avislesing kommer den politiske meningsdannelse til gode, lokalt, regionalt og nasjonalt. Staten skal derfor ikke avgiftsbelegge nyhetsformidling og samfunnsdebatt.

Avisene er den viktigste leverandøren av dyptpløyende journalistikk: Samfunnet trenger medier som informerer, overvåker makten og debatterer. Fremdeles er det avisene og deres nettaviser som frembringer 7 av 10 nyhetssaker.

Den løpende lokaljournalistikken er viktig: Den bidrar til levende lokalsamfunn gjennom å ivareta nødvendige demokratiske funksjoner, og bidrar til at norsk kultur utvikles og vedlikeholdes. Det er bare avisene som er til stede over alt i landet.

Det bør være størst mulig avstand mellom staten og aviser når det gjelder mediepolitiske virkemidler. Moms betales av leserne, og kommer bare avisene til gode indirekte gjennom høyere salg. Moms-fritaket er treffsikkert – treffer leserne.

Lavmoms på kjøp av digitale redaksjonelle tjenester

En stadig større del av mediekonsumet og verdiskapingen er i ferd med å flytte til digitale plattformer. Det er behov for en djerv mediepolitikk for å ivareta de mediepolitiske målene også i den digitale tidsalder.

Mediestøtteutvalget er samlet i synet på at norsk presse trenger gode og treffsikre støtteordninger og generelt gode rammebetingelser framover.

Utvalgets flertall (9 av 10) ønsker lavmoms (åtte prosent) på kjøp av digitale redaksjonelle tjenester. Dette forslaget støtter MBL. En slik investering fra samfunnets side vil bidra til å sikre hver enkelt en rimeligere tilgang til nyheter, kultur, fag- og samfunnsdebatt.

MBLs utgangspunkt er at innhold som har mva-fritak på papir også burde hatt mva-fritak når det distribueres elektronisk. Det er imidlertid urealistisk å tro at det er mulig innenfor rammene av EØS-avtalen å gi digitalt redaksjonelt innhold fritak for moms. Det er imidlertid realistisk at Norge kan redusere momsen for digitalt innhold. Lavmoms på kjøp av digitalt redaksjonelt innhold er i tråd med Norges forpliktelser og rettigheter i EØS-avtalen.

Ordningen kan avgrenses til de mediene som er underlagt "Lov om redaksjonell fridom", som er forpliktet på pressens etiske standarder og som driver uavhengig egenproduksjon av innhold. Det betyr aviser, tidsskrifter/fagpresse, ukepresse, etermedier og selvstendige nettmedier.

Norge står som det klare utgangspunkt fritt til å utforme sin avgiftspolitik, men man må forholde seg til rammene i EØS-avtalens grunnregler om de fire friheter og om statsstøtte. Dette betyr at det er EØS-rettens statsstøtteregler som skal tolkes ved fastleggingen av statens handlingsrom – direktivet kan komme inn ved tolkningen som en av flere mulige tolkningsfaktorer. Etter vår oppfatning kan det med styrke hevdes at forslaget ikke rammes av statsstøttereglene i EØS-avtalen.

Etter vår vurdering kan det argumenteres sterkt for at EØS-retten ikke er til hinder for forslaget:

- Norge står fritt til å fastlegge avgiftspolitikken.
- Forslaget ivaretar grunnfestede samfunnshensyn som i økende grad anerkjennes internasjonalt og nasjonalt.
- Forslaget passer inn med den adgangen man allerede har etter merverdiavgiftsloven til å innrømme redusert sats, blant annet for kulturformål.
- EØS-retten anerkjenner adgangen til et differensiert avgiftsregelverk.
- Forslaget er ikke diskriminerende overfor utenlandske tilbydere.

Vi oppfordrer derfor Regjeringen til å redusere momsen for elektronisk kjøp av redaksjonelle produkter og innholdstjenester.

Med vennlig hilsen

Lars Smisethjell
ansvarlig redaktør/daglig leder i Åndalsnes Avis

